

Gyümölcsstermő növények szaporítása

Definíciók

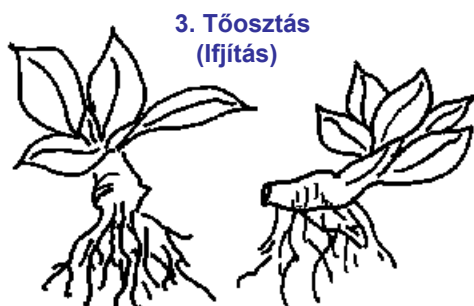
- Szaporítóanyag
- csemete
- suháng
- oltvány
- alany
- nemes
- telepítési anyag

Főbb szaporítási módok

- **Ivaros** – magról
 - egyes alanyok esetében
 - nemesítéshez
- **Ivartalan** – vegetatív részről
 - egyes alanyokat
 - termesztett fajtákat
- **Mikroszaporítás**
 - vírusmentes szap. anyag előállításához
 - új fajták gyors felszaporításához

Ivartalan szaporítási módok

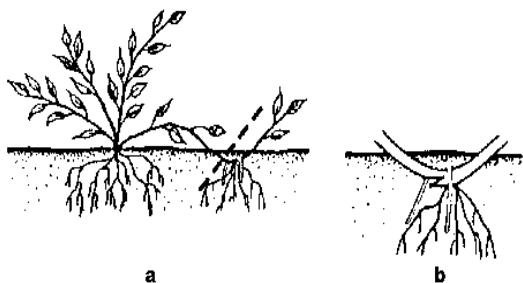
- Természetes szaporító képlettel
 1. **inda** – szamóca
 2. **sarj** – szeder (tósarj), málna (gyökérsarj)

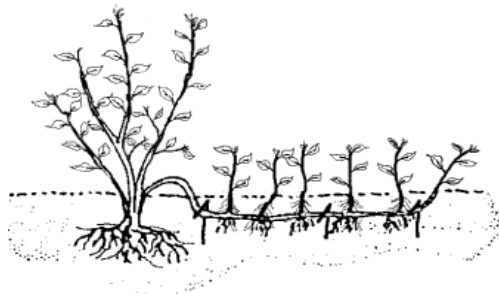
4. Gyökereztetés

- **Bujtás** – gyökereztetés, majd leválasztás
 - közönséges
 - sugaras (kínai)
 - feltöltéses

Közösleges bujtás

Sugaras v. kínai bujtás

Feltöltéses bujtás

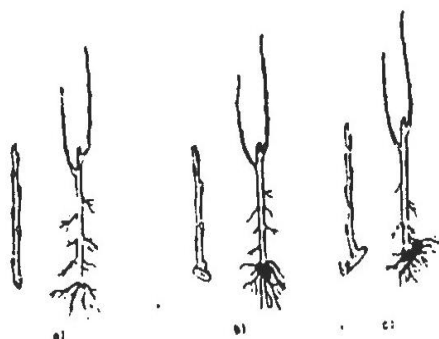
▪ Dugványozás

- leválasztás, majd gyökereztetés
- **felhasznált rész kora szerint:** zöld, félfás, fás
- **felhasznált növényi rész szerint:** gyökér, szár, (levél)
- **leválasztás módja szerint:** egyszerű, tépett, kalapácsos

5. Összenővesztés

- Oltás
- Szemzés

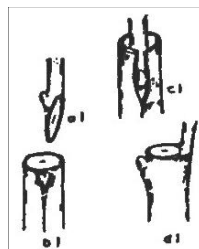
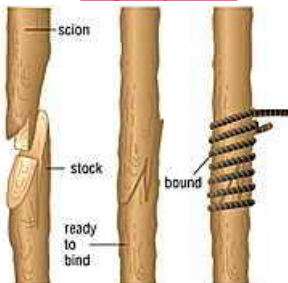
- oltvány = alany + nemes
- kompatibilitás
- egyező felületek, kambiumok találkozása
- helyben oltás, kézben oltás
- közbeoltás
- helye: gyökér, gyökérnyak, korona

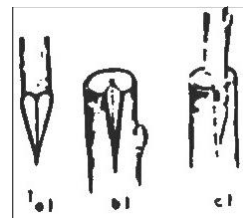
Dugványtípusok és gyökérbepzódés
a) egyszerű, b) tépett, c) kalapácsos dugvány

Oltás

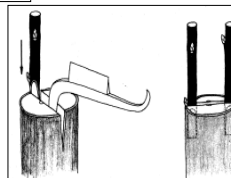
- párosítás – 1. **sima**,
2. **angolnyelves**

3. Héj alá oltás

4. Kecskeláb ékezés

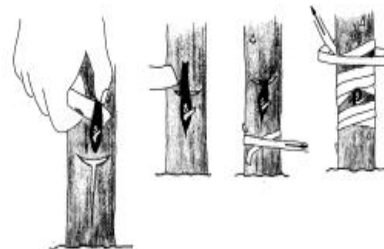

5. Hasíték oltás

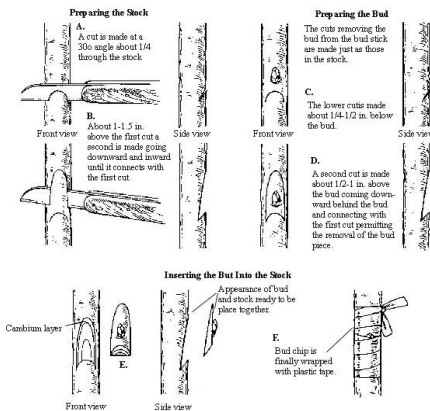
Szemzés

- ideje szerint: **hajtó, alvó**
- módja szerint: **chip- szemzés, T- szemzés**

T- szemzés

**chip-
szemzés**

Minél mit használunk?

- alma: alany – feltöltéses bujtás; nemes – kézben oltás, szemzés
- csonthéjasok: alany – magonc v. klón; nemes – szemzés
- köszméte, ribiszkek: fás dugványozás v. oltás
- málna, szeder - sarj
- szamóca – inda
- mogyoró – bujtás, fás dugványozás
- dió, gesztenye, mandula - szemzés

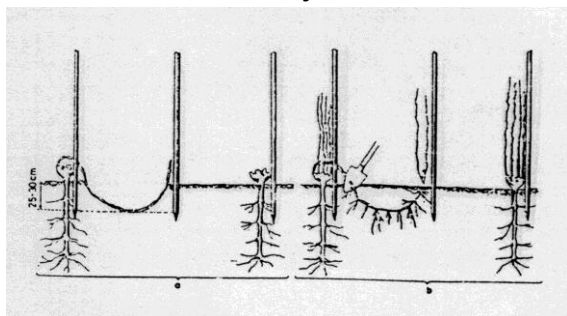
A szőlő szaporítása

- **Ivaros szaporítás** – csak nemesítésben
- **Ivartalan szaporítás** – járulékos rügyképzés nincs!!, járulékos gyökérképzés van

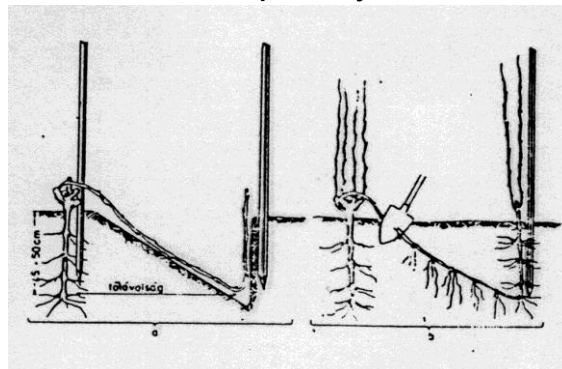
1. Gyökereztetés

- bujtás
- döntés
- dugványozás

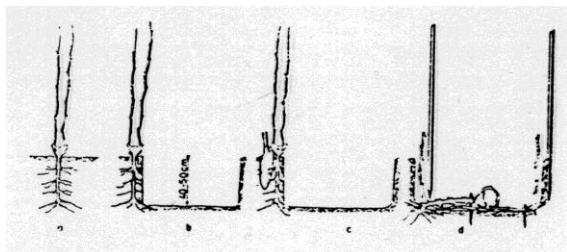
Porbujtás

Tőkeótló bujtás

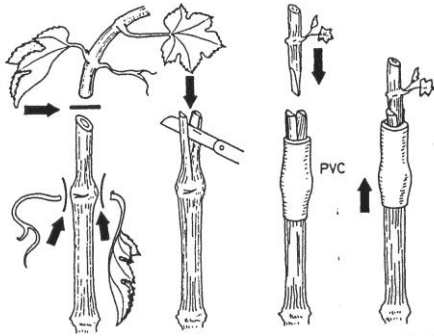
Döntés

2. Összenövesztés

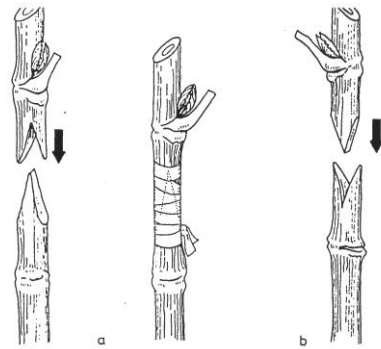
- oltás –
 - fás / zöld;
 - helyben / kézben
- szemzés

Hasítékos ékoltás

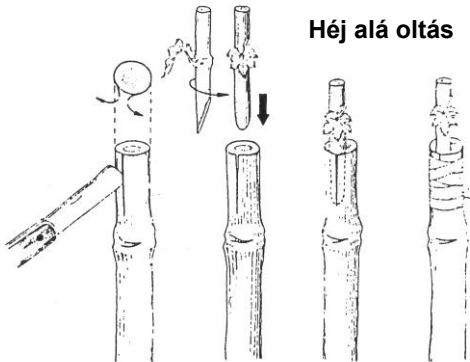
82. ábra Hasítékos ékoltás (a javított Czeiner-féle, vagy Leskó-féle PVC hüvelyes zöldoltás) folyamata

Nyerges oltás

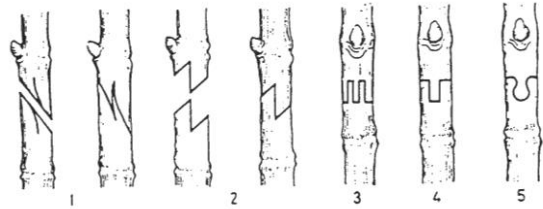
83. ábra Nyerges (a) és fordított nyerges (b) oltás

Héj alá oltás

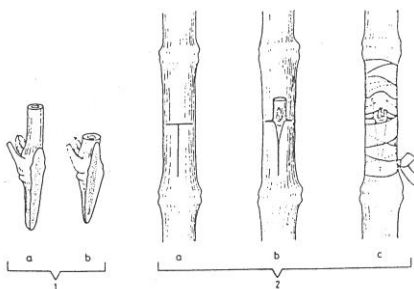

84. ábra Héj alá oltás

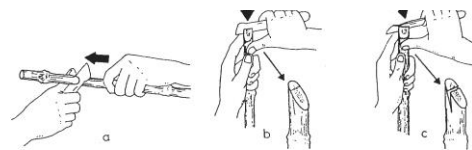
Párosítások

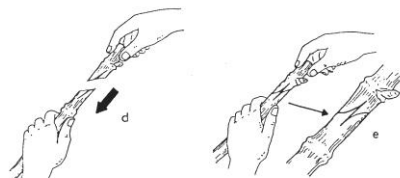
Szemzés

85. ábra Szemzés héj alá
1: a-b – részek, 2: a – a hánes bemetszése az alanyon, b – a nemes rügy behelyezése az alanyba, c – az oltási hely kötözése műanyag szalaggal

Angolnyelves párosítás

84. ábra Az angolnyelves kézioltás néhány mozzanata
a – a nyelvet készítő felvágás, b – az oltóanyag, c – a nyelv tárolása, d – az alany-és

Gyökeres európai vessző előállítása

1. **vessző megszedése** – ősszel, min. 46 cm, átm. 6,5-12 mm
2. **talajelőkészítés** – tápanyagutánpótlás, mélyszántás, bakhát
3. **dugványok előkészítése** –kitárolás, válogatás, talpalás, áztatás
4. **iskolázás** – április
5. **dugványok ápolása** – növényvédelem, öntözés, harmatgyökerezés, fajtaszelekció
6. **felszedés** – okt.-nov.
7. **válogatás, minősítés, kötegelés**

Oltvány előállítása

1. **alany és nemes megszedése** - ősszel
2. **vesszők előkészítése** – **alany**: vakítás, talpalás, válogatás, áztatás, hormonok; **nemes**: egyrügyes csapra vágás, válogatás, áztatás
3. **oltás** – angolnyelves kézi v. gépi
4. **beládázás** – tőzeges-perlites keverékbe
5. **(tárolás)** -5 és +5 °C között
6. **hajtás**- fényben, 32-35°C, majd 23-25°C, 2,5-3,5 hét
7. **edzés** – fokozatos hőm. csökkentés, szellőztetés, 4-10 nap
8. **iskolázás** – április eleje, bakhátas v. sík elrendezés
9. **ápolás** – harmatgyökerezés, vadalás
10. **felszedés** – okt.-nov.